

Nieuwe wegen

JAARVERSLAG WADDENFONDS 2017

Inhoudsopgave

Voorwoord | 5

1. Inleiding | 6-7

2. 2017 in vogelvlucht | 8-13

3. Grote/majeure projecten | 16-19

4. Jaarcijfers 2017 | 20-33

5. Bijdragen projecten aan doelen Waddenfonds | 34-37

6. Organisatie en uitvoering | 38-41

7. Beheer en controle | 42-45

8. Voorlichting en publiciteit | 46-49

Voorwoord

Voor u ligt het jaarverslag 2017 van het Waddenfonds. Het Waddenfonds investeert in projecten die goed zijn voor de economie en ecologie van het waddegebied. Samenwerkende ondernemers, verenigingen, stichtingen en overheidsorganisaties kunnen in aanmerking komen voor een bijdrage van het Waddenfonds.

Ook het afgelopen jaar is er weer volop geïnvesteerd in het waddegebied. Het Waddenfonds stak € 1,9 miljoen in projecten op het gebied van duurzame recreatie en duurzaam toerisme. Het bedrag werd verdeeld over zes projecten in de drie Waddenprovincies, wat een totale investering van € 7,4 miljoen mogelijk maakte.

Maar er gebeurde in 2017 ook het nodige achter de schermen. Het budget lokale innovaties, bedoeld voor activiteiten die de vitaliteit van lokale gemeenschappen verbeteren, is vereenvoudigd en beter afgestemd op de verschillende regelingen die er in de regio al zijn. In 2018 gaat de nieuwe subsidieregeling open. Tevens is er een slag geslagen in de nieuwe werkwijze rondom de zogeheten 'majeure projecten', passend in het Investeringskader Waddegebied. Dit Investeringskader is in 2016 door de drie Waddenprovincies vastgesteld om grote en meerjarige projecten en programma's te realiseren in het Waddegebied. We verwachten ook in 2018 weer een aantal majeure projecten te kunnen honoreren.

Tot afgelopen jaar waren er subsidierondes per thema. In 2017 zijn we gestart met een nieuwe subsidieregeling waarbij alle thema's van het Waddenfonds in één keer opengesteld worden. Er is zo'n € 9,6 miljoen beschikbaar voor projecten die de kwaliteit van het waddegebied verbeteren. We vertrouwen erop dat de drukbezochte voorlichtingsbijeenkomsten over deze nieuwe regeling een goede graadmeter zijn voor het aantal projecten dat in 2018 ingediend zal worden.

In de loop van het jaar willen we deze subsidieregeling opnieuw openstellen. Naar verwachting is er dan een bedrag van € 7,5 miljoen beschikbaar. Zo worden in 2018 de inspanningen achter de schermen van het afgelopen jaar vertaald in tastbare resultaten in en rond onze Wadden.

Henk Staghouwer, Klaas Kielstra en Cees Loggen
Dagelijks Bestuur van het Waddenfonds

Inleiding

1 Het Waddenfonds verstrekt subsidies voor extra investeringen in het Waddengebied. Hiermee wordt bijgedragen aan de duurzame bescherming en ontwikkeling van de Waddenzee als natuurgebied en aan het behoud van het unieke open landschap. Tegelijkertijd stimuleert het Waddenfonds ook de duurzame economische ontwikkeling van het waddengebied.

De verantwoordelijkheid voor het Waddenfonds is door de rijksoverheid per 1 januari 2012 overgedragen aan de Waddenprovincies. De voorwaarden voor deze overdracht zijn vastgelegd in het Bestuursakkoord Decentralisatie Waddenfonds dat op 14 september 2011 in Harlingen is ondertekend door de minister van Infrastructuur en Milieu en de provincies Fryslân, Groningen en Noord-Holland. Met dit bestuursakkoord zijn het beheer en de besteding van de middelen van het Waddenfonds een autonome en ondeelbare taak geworden van de Waddenprovincies.

De Waddenprovincies hebben voor de uitvoering van deze taak het openbaar lichaam Waddenfonds opgericht op basis van de Wet gemeenschappelijke regelingen.

Het openbaar lichaam Waddenfonds is op 9 juni 2012 door middel van de vaststelling van de Gemeenschappelijke regeling Waddenfonds ingesteld. Vanaf 1 oktober 2012 zijn subsidieaanvragen in behandeling genomen. Subsidieaanvragen worden beoordeeld op basis van de algemene subsidieverordening Waddenfonds, het uitvoeringskader en/of het uitvoeringsprogramma. In 2017 zijn het 'Uitvoeringskader Waddenfonds 2017-2026' en het 'Uitvoeringsprogramma Waddenfonds 2017-2027' van kracht geworden met daarin de uitwerking van de vier hoofdoelen van het Waddenfonds:

- 1. Het vergroten en versterken van de natuur- en landschapswaarden van het Waddengebied;**
- 2. Het verminderen of wegnemen van externe bedreigingen van de natuurlijke rijkdom van de Waddenzee;**
- 3. Een duurzame economische ontwikkeling in het Waddengebied dan wel gericht zijn op een substantiële transitie naar een duurzame energiehuishouding in het Waddengebied en de direct aangrenzende gebieden;**
- 4. Het ontwikkelen van een duurzame kennishuishouding ten aanzien van het Waddengebied.**

Programmatische afstemming tussen projecten gericht op natuur- en landschapswaarden, duurzame economische ontwikkeling, transitie naar duurzame energiehuishouding en de ontwikkeling van de kennishuishouding van het Waddengebied leidt tot een samenhangende en evenwichtige bijdrage aan het Waddengebied. Daarbij dient gestreefd te worden naar een gelijke verdeling tussen 'ecologische' en 'economische' investeringen in het Waddengebied.

Programmatische afstemming vindt plaats bij de thematische subsidie-regelingen. En, sinds in het najaar 2016 het Investeringskader Waddengebied is vastgesteld door de Provinciale Staten van de Waddenprovincies, worden majeure projecten in zes opgaven programmatisch afgestemd.

2017 in vogelvlucht

In dit hoofdstuk worden de belangrijkste ontwikkelingen geschetst die zich in 2017 hebben voorgedaan bij het Waddenfonds.

UITVOERINGSKADER WADDENFONDS: DE BASIS 'DRIE SUBSIDIESPOREN'

Nadat Provinciale Staten van de Waddenprovincies het Investeringskader Waddengebied¹ vaststelden, heeft het Waddenfonds in 2017 aan Provinciale Staten het Uitvoeringskader Waddenfonds voorgelegd. Daarin wordt het kader gesteld voor de sporen waarlangs subsidieaanvragen kunnen worden ingediend en is opgenomen hoe deze subsidieaanvragen worden voorbereid. Grofweg is er sprake van een driedeling: (1) een traject voor het indienen van aanvragen voor het budget lokale innovatie (beoordeling op basis van volgorde van ontvangst); (2) een traject voor thematische subsidieregelingen (voorheen openstellingen genoemd; indiening en beoordeling als 'tender') en (3) een traject voor majeure projecten (grote projecten met veelal meerjarig beslag op begrotingen; voordracht voor begrotingssubsidie via Waddenprovincies).

Algemene subsidieverordening 2017 en Uitvoeringsprogramma voor thema's

Nadat Provinciale Staten het Uitvoeringskader Waddenfonds op 31 mei 2017 vaststelden heeft het algemeen bestuur Waddenfonds voor thematische subsidieregelingen het Uitvoeringsprogramma Waddenfonds vastgesteld. Daarnaast heeft het algemeen bestuur de Algemene Subsidieverordening in juni 2017 vastgesteld. Ten opzichte van de Subsidieverordening 2014 zijn de regels vereenvoudigd. Op deze manier zijn de administratieve lasten (informatieverplichtingen die de overheid aan burgers, bedrijven en instellingen oplegt) verkleind en verduidelijkt. Daarbij zijn de Europese verplichtingen waar aanvragers mee kunnen worden geconfronteerd in een bijlage opgenomen.

Subsidieverlening

Eind 2016 heeft het Waddenfonds een specifieke subsidieregeling opengesteld voor het indienen van aanvragen voor een film over de interactie tussen natuurlijke dynamiek en menselijk gebruik in het Waddengebied. Deze subsidieregeling werd uitgevoerd door het Filmfonds en heeft in 2017 geleid tot de subsidieverlening.

In het najaar van 2016 is de openstelling voor duurzame recreatie en duurzaam toerisme aangekondigd. Aanvragen konden worden ingediend tot 2 februari 2017. Deze zijn als tender beoordeeld. Een deskundigencommissie heeft het dagelijks bestuur geadviseerd over de rangschikking van zeventien complete en ontvankelijke aanvragen en daarbij het dagelijks bestuur geadviseerd aan acht projecten subsidie toe te kennen. Het dagelijks bestuur heeft dit advies gevolgd. De deskundigencommissie vond een aantal projecten potentie hebben maar nog onvoldoende (uitdagerend) uitgewerkt. Het dagelijks bestuur heeft op basis van de

aanbevelingen van de commissie besloten in 2017 de aanvragers in deze tender een herkansing te geven waarbij een verbeterde versie van de aanvraag kon worden ingediend. De indiening voor deze ronde heeft in het najaar van 2017 plaatsgevonden, waarbij de beoordeling en het verleningsbesluit door het dagelijks bestuur plaatsvindt in 2018.

Ook heeft het dagelijks bestuur in het najaar 2017 besloten tot een nieuwe subsidieregeling voor alle acht thema's. In het najaar 2017 heeft het Waddenfonds hieraan bekendheid gegeven en drie (goed bezochte) voorlichtingsbijeenkomsten georganiseerd. De indiening voor deze tender sluit op 25 januari 2018. Bij de aankondiging is aangegeven dat in het najaar van 2018 nogmaals een soortgelijke tender zal plaatsvinden.

In 2017 vond een herbezinning plaats op de inrichting van de subsidieregeling budget lokale innovaties (BLI). Gezocht werd naar een vereenvoudiging van de regeling en naar een betere afstemming met regionaal verschillende subsidieregelingen ter stimulering van de leefbaarheid. Naar verwachting leidt dit proces in het voorjaar 2018 tot een nieuwe subsidieregeling voor BLI.

Voor de uitwerking van het Investeringskader Waddengebied hebben de Waddenprovincies een zogenaamd 'regieteam' ingesteld. Daarbij vervult het Waddenfonds de rol van adviseur. Om zo tijdig de aanstaande aanvragers te informeren over de Waddenfonds procedures en inhoudelijke grondslagen voor mogelijke subsidieverlening.

Implementatie Dashboard Waddenfonds

In 2017 heeft het Waddenfonds een digitaal dashboard laten bouwen met als doel de informatie uit verschillende procesmatige en financiële systemen te kunnen gebruiken om haar bestuur en via de website het publiek beter van informatie te kunnen voorzien over de voortgang van het fonds. Een belangrijke nevenfunctie is dat informatie uit de systemen ook vergeleken en bewaakt kan worden. Het dashboard is op 1 november opgeleverd en is vanaf 1 december in gebruik. Onder andere de gegevens voor het jaarverslag kunnen via dit dashboard worden verzameld. Het Waddenfonds werkt nog aan de koppeling met geografische gegevens en hoopt zo spoedig mogelijk projectinformatie ook via een kaart op de website te kunnen ontsluiten.

Toelichting Waddenfilm

Van 14 december 2016 tot 6 januari 2017 konden subsidieaanvragen worden ingediend voor het maken van een film die de uitzonderlijke kwaliteiten van het Waddengebied laat zien. Het dagelijks bestuur van het Waddenfonds wil daarmee stimuleren dat een breed (internationaal) publiek kennis kan maken met de vele gezichten van het wad. Er is ruimte voor één filmproductie waarmee een breed (internationaal) publiek in bioscopen en met behulp van andere media het wad kan ervaren. De Waddenfilm is een samenwerking van het Waddenfonds en het Filmfonds². De uitvoering is door het dagelijks bestuur van het Waddenfonds opgedragen aan het Filmfonds, omdat zij beschikken over specifieke kennis van de filmwereld. Voor de film is maximaal euro 800.000 beschikbaar gesteld. De bijdrage zal worden verleend in de vorm van een subsidie met terugbetalingsverplichting tot maximaal 50% van de subsidiabele projectkosten.

De door het Filmfonds ingestelde adviescommissie Waddenfilm 2017 heeft uiteindelijk uit vier aanvragen gekozen voor de productie van *Silence of the Tides*, een productie van Windmill Film bv met als scenarist/regisseur Pieter-Rim de Kroon en als producent Annemiek van der Hell.

[Naar verwachting zal er in mei 2018 een preview beschikbaar komen.](#)
[De productie van de film vergt enkele jaren.](#)

SUBSIDIE PLAFONDS 2017

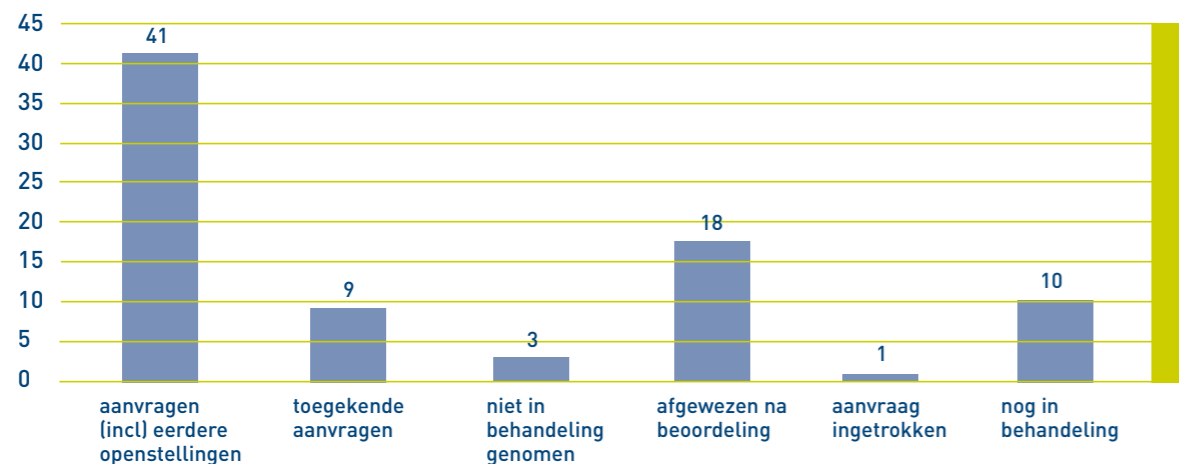
Het dagelijks bestuur van het Waddenfonds maakte voor het jaar 2017 de verdeling van de budgetten als volgt in de vorm van subsidieplafonds:

OPENSTELLING	THEMA'S	BUDGET
Openstelling Herkansingsronde Duurzame recreatie en toerisme 2017 / nr. 1	Duurzame recreatie en toerisme	€ 4.000.000
Subsidieregeling Brede openstelling 2017 / nr. 2	Natuur Werelderfgoed, cultuurhistorie en landschapsontwikkeling Bodem, water, licht en geluid Duurzame recreatie en duurzaam toerisme Verduurzaming energiehuishouding Duurzame waddenhavens Duurzame visserij Duurzame agrarische sector	€ 9.458.000
Totaal beschikbaar gesteld budget in 2017		€ 13.458.000

Subsidieaanvragen

In 2017 heeft het Waddenfonds in totaal 41 subsidieaanvragen ontvangen. Het ging om 26 aanvragen uit de openstelling in 2016 en 13 nieuwe aanvragen in 2017. Daarnaast zijn nog twee aanvragen afgerond uit een openstelling in 2015. In grafiek 1 is bovenstaande informatie grafisch weergegeven.

In grafiek 1 is bovenstaande informatie grafisch weergegeven.

Het dagelijks bestuur heeft aan negen subsidieaanvragen op basis van de reguliere openstelling in totaal € 3.024,518 subsidie verleend. Achttien aanvragen zijn afgewezen, één aanvraag is ingetrokken en drie aanvragen zijn niet in behandeling genomen. Van de openstelling 2017 / nr.1 zijn nog tien aanvragen in behandeling.

Een aantal aanvragen is afgewezen, niet behandeld of ingetrokken. De reden daarvoor zijn:

- ~ Tien aanvragen hebben onvoldoende punten gekregen van de externe deskundigencommissie;
- ~ Acht aanvragen zijn afgewezen, omdat deze niet aan de vereisten voldeden. Hiervan zijn er zes afgewezen, omdat er in ieder geval gegronde reden was dat de financiering niet haalbaar was. Bij vier van deze zes waren daarnaast nog meer afwijzingsgronden. Eén aanvraag voldeed niet aan de inhoudelijke vereisten en één aanvraag voldeed niet aan een van de overige subsidie-technische vereisten.
- ~ Drie aanvragen zijn buiten een openstellingsperiode ingediend en derhalve niet in behandeling genomen;
- ~ Een aanvraag is door de aanvrager zelf ingetrokken.

Naast de subsidieaanvragen in het kader van de reguliere openstellingen heeft het dagelijks bestuur subsidie verleend aan de Waddenacademie voor het boekjaar 2018 en aan drie werkprogramma's 2017 en 2018 van grote/majeure projecten. Een aanvraag voor een werkprogramma 2018 is nog in behandeling.

Majeure projecten

3 In de eerste helft van 2017 heeft het Waddenfonds het Uitvoeringskader Waddenfonds voorgelegd aan Provinciale Staten van de Waddenprovincies. Het uitvoeringskader kent twee uitwerkingssporen; één voor thematische openstellingen en één voor majeure projecten.

De Waddenprovincies hebben in 2017 het regieteam IKW ingesteld. Het regieteam IKW regisseert en programmeert de voordrachten van majeure projecten waarmee invulling wordt gegeven aan de zes opgaven van het IKW. Daartoe legt het regieteam een meerjarenprogrammering voor aan de Gedeputeerde Staten van de Waddenprovincies. Het Waddenfonds adviseert het regieteam over de inhoudelijke en procedurele kanten van (de onderdelen van) de majeure projecten voor zover deze aanspraak willen gaan maken op een bijdrage van het Waddenfonds. Majeure projecten zijn veelal complex en behoeven een meerjarige aanpak. Dit vergt een stevige inzet in het voortraject. Ook de omvang van de financiële bijdrage(n) is over het algemeen groot. Op voordracht van het dagelijks bestuur kan het algemeen bestuur Waddenfonds besluiten tot een meerjarig beslag op begrotingsruimte van het Waddenfonds. Ook heeft het Waddenfonds een specifieke reserve ingesteld om besluitvorming over meerdere majeure projecten financieel mogelijk te maken.

3.1 EEMS-DOLLARDGEBIED

In 2016 heeft het DB van het Waddenfonds voor het programma Vitale kust in het Eems-Dollardgebied maximaal € 23,6 miljoen gereserveerd en een beschikking afgegeven voor uitvoering van het werkplan 2016 met een subsidie van € 1.766.944. Uitvoering van maatregelen is gekoppeld aan aanbestedingsprocedures van onder meer de dijkversterkingsoperatie die door het waterschap Noorderzijlvest wordt uitgevoerd. Een zorgvuldige aanpak daarvan heeft meer tijd gekost dan in 2016 was ingeschat en daardoor is de uitvoering van de deelprojecten vertraagd. In 2017 heeft de provincie Groningen als aanvrager daarom intensief overlegd met het Waddenfonds om te komen tot geactualiseerde werkplannen voor 2017 en 2018 en tot een vaststelling van de subsidie voor het jaar 2016. Eind 2017 heeft het bestuur van het Waddenfonds beschikkingen verleend voor de werkplannen van 2017 en 2018 en de subsidie voor 2016 vastgesteld op een bedrag van € 34.052,-.

De activiteiten in 2017 betroffen vooral voorbereidende werkzaamheden voor de fysieke deelprojecten. Alleen voor het deelproject Rijke Dijk heeft fysieke uitvoering plaatsgevonden in de vorm van de realisatie van een getijdexpoel en een palenbos. In de subsidieverleningbeschikking voor het werkplan 2018 heeft het Waddenfonds een aantal verplichting opgenomen. Daarmee is geborgd dat voordat verdere fysieke uitvoering van maatregelen in 2019 plaats gaat vinden, deze maatregelen goed gevolgd kunnen worden. Op basis daarvan kunnen aan het eind van het programma de effecten van de uit te voeren maatregelen worden bepaald.

3.2 ONTWIKKELINGEN VISWAD

Op dit moment (december 2017) ligt een tenderregeling voor het innemen van Gk-vergunningen ter goedkeuring bij de Europese Commissie (DG Mare). De basis hiervoor is de sluiting van gebieden voor garnalenvisserij opdat deze worden gevrijwaard van bodemberoerende activiteiten omwille van natuurherstel en -ontwikkeling en het voorkomen dat elders de visserijdruk toeneemt. Aan DG Mare is uitgelegd dat het Convenant Viswad een combinatie van maatregelen betreft (verduurzaming, visplan, sluiten van gebieden, schrappen vergunningen om extra druk elders te voorkomen). DG Mare wil nu diepgaander weten wat de relatie is tussen het gesubsidieerd schrappen van vergunningen en (de ligging, de omvang en de ecologische betekenis van) de gesloten gebieden. Ook zijn er vragen gesteld over de effecten op de garnalenmarkt en de overige plannen die in het kader van het Convenant worden uitgewerkt. De werkgroep Viswad en de visserijsector hebben hier in 2017 aan gewerkt, maar zijn nog niet tot een definitieve aanpak gekomen. Ondertussen wordt met de betrokken ministeries gewerkt aan beantwoording van de vragen van DG Mare.

Afhankelijk van de voortgang bij zowel de werkgroep Viswad als de ministeries zal in 2018 een reactie op de vragen van DG Mare worden gegeven.

3.3 VISMIGRATIERIVIER

Voor het aanleggen van de vismigratierivier die in de Afsluitdijk bij Kornwerderzand wordt gerealiseerd, heeft het Waddenfonds maximaal 14 miljoen euro gereserveerd. De vismigratierivier maakt grootschalige vistrek tussen de zoute Waddenzee en het zoete IJsselmeer mogelijk en dient als een belangrijke impuls voor het herstel van de visstand in de Waddenzee en het IJsselmeer en het achterliggende Rijnsysteem van rivieren en beken. De huidige Afsluitdijk blokkeert momenteel dat trekvis hun paaigronden bereiken. De vismigratierivier moet samen met visvriendelijk sluisbeheer trekvis helpen migreren tussen de Waddenzee en het IJsselmeer en vice versa. Het Waddenfonds draagt aan het project bij vanwege de kwaliteitsimpuls voor het ecosysteem en de visstand in de Waddenzee en het kenniscentrum voor trekvis dat wordt gerealiseerd. In 2017 is een begin gemaakt met de uitvoering van de vismigratierivier, waarbij onder andere de plannen voor het testcentrum verder zijn uitgewerkt. Eind 2017 is het Definitief Ontwerp van de Vismigratierivier vastgesteld en is gestart met de aanvraag van de watervergunning bij Rijkswaterstaat. De Europese LIFE-subsidie is in de zomer van 2017 toegekend. In 2018 wordt verder gewerkt aan het realiseren van dit project.

Henk Staghouter:

'WE GAAN DE VRUCHTEN PLUKKEN VAN AL HET WERK DAT WE IN 2017 HEBBEN VERZET'

'2017 was een jaar van investeren in contacten, processen stroomlijnen en het goed inregelen van de subsidiestromen. En daar gaan we in 2018 de vruchten van plukken.' Aan het woord is Henk Staghouter, voorzitter van het dagelijks bestuur van het Waddenfonds en gedeputeerde van de provincie Groningen.

In 2016 hebben de drie waddenprovincies Fryslân, Groningen en Noord-Holland besloten een belangrijk deel van de financiële middelen in het Waddenfonds te investeren in grote meerjarige projecten. Daarom is het Meerjarenprogramma Investeringskader Waddengebied 2016 – 2026 (IKW) ingericht. Centraal doel van het IKW is om de economie en ecologische kwaliteiten van het waddengebied blijvend te versterken. 'Het kan me eigenlijk niet snel genoeg gaan. Maar dit zijn grote projecten, waar veel organisaties bij betrokken zijn. Daar moet je tijd voor nemen om dat goed te regelen', aldus Staghouter. Staghouter noemt 2017 een belangrijk jaar voor het waddengebied. 'In de tender Duurzame Recreatie en Toerisme is een aantal prachtige projecten gehonoreerd. Zo wordt er groot geïnvesteerd in Den Helder met bijzondere slaapplekken aan boord van historische schepen. Een ander mooi project is de Graanrepubliek 2.0 waarbij oude gewassen en de openheid van het landschap behouden blijven. En daarnaast is er dus een stevig fundament gelegd voor het IKW.'

De voorzitter van het Waddenfonds noemt ook de brede openstelling als een van de successen van 2017. 'Naast het IKW kunnen bij het Waddenfonds subsidieaanvragen worden ingediend voor negen thema's. Tot voor kort waren er subsidierondes per thema. Nu stellen we in één keer alle thema's tegelijk open. En kan iedereen veel vaker een aanvraag doen. Dat bevordert ook de samenwerking in het gebied.'

Staghouter ziet wel dat het beleid van het Waddenfonds zijn vruchten afwerpt, ook via de subsidies die eerder zijn toegezegd (voor de brede openstelling). Als voorbeeld noemt hij de Wierschuur in Noord-Holland. 'Met een relatief kleine investering hebben we daar het landschap verbeterd, de ondernemer meer kansen gegeven en kunnen we het bijzondere verhaal over deze polder en de strijd tegen het water vertellen. Daar kunnen we als Waddenfonds trots op zijn, op dit soort projecten.' Daarnaast noemt Staghouter het Wadden Center op de Afsluitdijk en het nieuwe Werelderfgoedcentrum Waddenzee dat straks bij Lauwersoog komt. 'Dat zijn heel tastbare resultaten, waar we het Waddengebied enorm mee vooruit helpen.'

Jaarcijfers 2017

In dit hoofdstuk wordt een financieel beeld geschetst van het Waddenfonds over 2017. De vermelde bedragen zijn afkomstig uit de jaarrekening 2017 van het Waddenfonds waarin het bestuur financiële verantwoording aflegt over het gevoerde beleid.

In het overzicht van baten en lasten van de jaarrekening van het Waddenfonds over 2017 zijn de baten en lasten en het financieel resultaat opgenomen (raming en realisatie). Bij de realisatie over 2017 gaat het onder andere om de volgende posten:

BATEN	
Decentralisatie-uitkering	28.878.000
Rente	424.500
Onttrekking OP door vrijeval projecten (1)	2.035.227
Ontvangst lager vastgestelde projecten	266.353
	31.604.080
LASTEN	
Beschikbare subsidies (toegevoegd aan OP)	3.818.518
Majeure projecten	1.024.032
Waddenacademie	1.200.000
Monitoring	75.866
Ontwikkelbudget	53.670
Organisatiekosten	1.544.697
	7.716.783
Saldo van baten en lasten	23.887.297
Onttrekking aan de algemene reserve	10.000.000
Onttrekking aan overloop bestemmingreserve	5.112.887
Mutatie reserves naar Majeure projecten	-15.235.968
Mutatie reserves naar overloop bestemmingsreserve	-9.458.000
Gerealiseerde resultaat	14.306.216

Resultaat

Het resultaat over 2017 bedraagt ruim 14 miljoen. Daarvan is ruim 10 (10,24) miljoen het bedrag dat in 2017 nog op de begroting stond voor majeure projecten. In 2017 is er hard gewerkt aan het meerjarenplan Investeringskader maar zijn de daar aan de orde zijnde projecten nog niet dusdanig uitgewerkt waardoor er in 2017 beschikt kon worden. Bij de bestemming van het resultaat wordt voorgesteld het bedrag toe te voegen aan de reserve Majeure Projecten. Van het resultaat is ruim 2 miljoen ontstaan door vrijval op vastgestelde projecten. Bij de bestemming van het resultaat zal worden voorgesteld dit bedrag aan de Algemene Reserve toe te voegen. Ten slotte is nog een bedrag van 0,6 miljoen niet besteed op de begrotingsposten Monitoring, Ontwikkelbudget en Organisatiekosten. Ook dit bedrag vloeit naar de Algemene Reserve.

Klaas Kielstra:

'2017 WAS HERIJKINGSJAAR'

Klaas Kielstra, lid van het dagelijks bestuur en gedeputeerde van de provincie Fryslân is vrij duidelijk over 2017. 'Het was een herijkingsjaar voor het Waddenfonds. Met het Investeringskader Waddengebied 2016 – 2026 (IKW) dat we in 2016 hebben opgezet, hebben we tijd nodig gehad om alles goed in te richten en goed af te stemmen. Maar ik ben ervan overtuigd dat het goed gaat werken en dat we grote ambities voor het waddengebied kunnen verwezenlijken.'

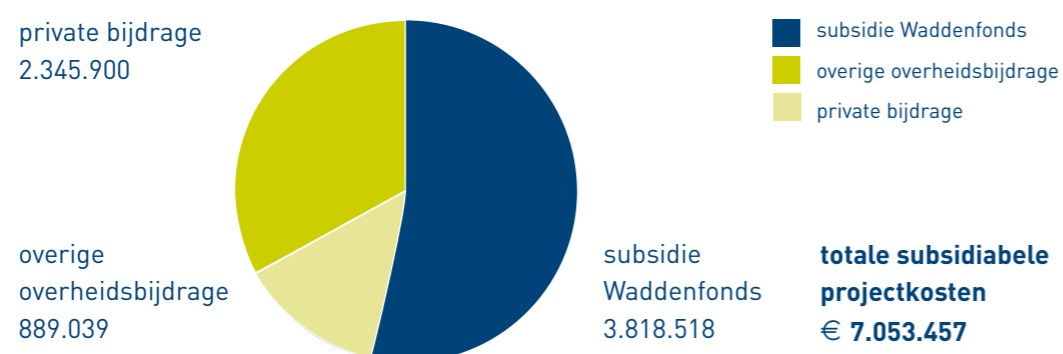
Kielstra doelt met afstemming op de nieuwe werkwijze die nu (deels) voor het Waddenfonds geldt. 'Uit het IKW is eigenlijk voortgekomen dat we nu ook werken met brede openstellingen. Voorheen was er een openstelling per één van onze negen aandachtsgebieden. In 2017 hebben we een brede openstelling gedaan. Daarmee konden projecten ingediend worden die over meer aandachtsgebieden gaan. Dat is een andere tak van sport, ook voor de mensen die de aanvraag moeten beoordelen.'

De gedeputeerde prijst zich gelukkig met de deskundigheid op het Waddenhuis, waar de aanvragen worden beoordeeld. Ook die van het IKW. 'Het gaat om serieus geld. Voor het IKW hebben we 250 miljoen euro beschikbaar. De bedoeling is dat dat bedrag verdubbeld wordt door bijdragen van andere overheden en ondernemers. Op die manier wordt de investering vanuit het IKW verdubbeld. Dat is waar we naar streven.' Ook is Kielstra bijzonder blij met het monitoringssysteem dat in 2017 is ontwikkeld. 'De Friese Staten hebben zich heel hard gemaakt voor dit monitoringssysteem Zoals gezegd, het is serieus geld. En het is belangrijk dat we dat kunnen verantwoorden richting de burger.'

4.1 BESCHIKTE SUBSIDIES

In 2017 heeft het Waddenfonds aan tien projecten subsidie verleend voor in totaal € 3,8 miljoen. Hiermee is een totale investering mogelijk gemaakt met een omvang aan subsidiabele projectkosten van € 7,05 miljoen in het Wadden-gebied. De subsidiatoekenningen hadden vooral betrekking op de openstellingen voor het thema Duurzame recreatie en toerisme. Bij deze projecten waren veelal ondernemers betrokken die een private bijdrage leveren aan de desbetreffende projecten.

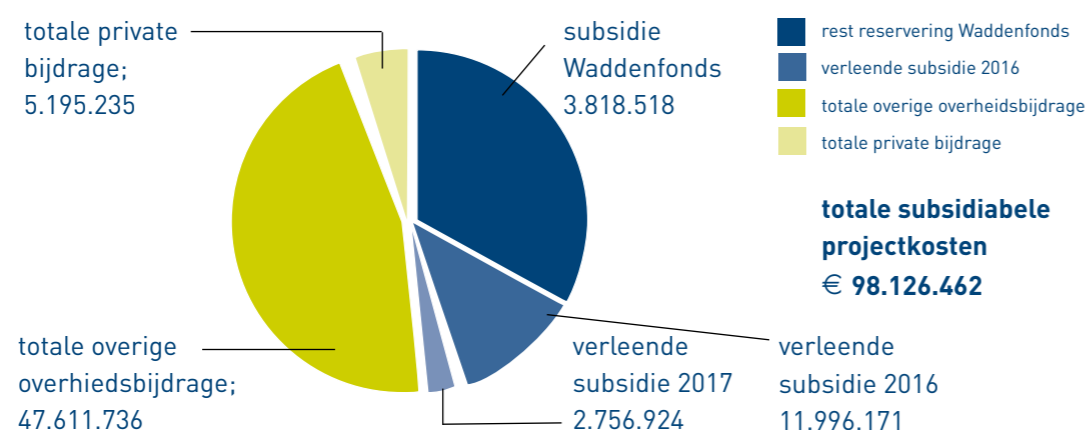
Grafiek 1: verleende subsidie 2017 openstellingen

4.2 GERESERVEERDE EN VERLEENDE SUBSIDIE GROTE PROJECTEN

Het Waddenfonds heeft vijf majeure projecten in het kader van het Investeringskader in beheer. Twee daarvan worden beheerd via een subsidiebeschikking per werkplan, het gaat om Vitale kust Eems Dollard en de Vismigratierivier De Nieuwe Afsluitdijk. In 2017 heeft het Waddenfonds subsidie verleend voor de werkplannen voor 2017, voor een totaal van € 2.756.924. Aan één werkplan voor 2018 is inmiddels ook subsidie verleend, één is nog in behandeling.

Grafiek 2: Gereserveerde en verleende subsidie grote projecten

4.3 IN 2017 VASTGESTELDE PROJECTEN

De onderstaande vijftien projecten zijn in 2017 door het Waddenfonds vastgesteld:

PROJECTNAAM:	SUBSIDIE WADDENFONDS	VASTGESTELDE SUBSIDIE	VRIJVAL PER PROJECT
1. Naar buiten Holwerd	€ 926.275	€ 388.727	€ 537.548
2. Zeegras: herstel biobouwer van de Waddenzee	€ 277.100	€ 185.280	€ 91.820
3. Veilig en verlicht Texel	€ 1.349.848	€ 1.349.848	
4. Pilotproject Fleet Cleaner	€ 268.750	€ 268.750	€ -
5. Zilte aardappelketen in de Waddenregio	€ 857.611	€ 785.504	€ 66.107
6. Duurzame garnalenverwerking	€ 374.213	€ -	€ 374.213
7. Biomassacentrale Burdaard	€ 99.590	€ -	€ 99.590
8. Proeftuin voor een lokaal economisch model	€ 99.150	€ 99.150	
9. Blacklight Golf Terschelling	€ 96.500	€ -	€ 96.500
10. Wadden Van Delta naar Kathedraal	€ 96.558	€ 96.558	
11. Elzensingels Terschelling	€ 99.698	€ 77.027	€ 22.671
12. Kwelderherstel project Balgzand	€ 2.182.037	€ 1.092.762	€ 1.089.275
13. Stelling Den Helder - Poort naar de Wadden	€ 2.975.835	€ 2.975.835	
14. Vismigratierivier De Nieuwe Afsluitdijk	€ 200.000	€ 200.000	
15. Vitale kustontwikkeling Eems-Dollard 2016 *)	€ 1.766.944	€ 34.052	€ 1.732.892
16. Waddenacademie 2016 **)	€ 1.200.000	€ 1.099.463	
	€ 12.870.109	€ 8.652.956	€ 4.110.616

*) de vrijval van 2016 valt terug naar de totale reservering voor dit project

**) voor deze subsidie is geen vrijval geregistreerd. Hierover is een overeenkomst met de Waddenacademie gesloten.

Cees Loggen:

**'WE REALISEREN ONS NIET HOE BIJZONDER
HET WADDENGEBIED IS'**

Als zeventienjarige jongen nam Cees Loggen dienst bij de Marine en werd zijn standplaats Den Helder. En vaak liep hij 's avonds over de dijk, met uitzicht over het Wad. 'Toen vond ik het al mooi. Het is altijd anders. Als je iets zo dichtbij hebt en het iedere dag ziet, gaan mensen het 'gewoon' vinden. We nemen de schoonheid voor lief, maar het blijft een bijzonder landschap. En daar moeten we zuinig op zijn.'

Cees Loggen is lid van het dagelijks bestuur van het Waddenfonds en gedeputeerde van de provincie Noord-Holland. Hij noemt het instellen van het Investeringskader Waddengebied (IKW) een belangrijke stap voor het hele gebied. 'We hebben nu de mogelijkheid om grote zaken op te pakken. In 2017 hebben we de tijd genomen om het IKW goed in te richten en een monitoringssysteem te ontwikkelen. Zodat we kunnen meten wat onze investeringen opleveren. Het Waddenfonds gaat over serieus geld en dan moet je achteraf wel verantwoording af kunnen leggen voor je uitgaven.' Nu is het volgens Loggen wachten op de opbrengst. 'We hebben veel geïnvesteerd in contacten leggen en het verbinden van de partijen. Dat gaat zich ongetwijfeld uitbetalen. We weten dat er mooie projecten onderweg zijn.'

Ook over de brede openstelling, die het Waddenfonds in 2017 voor het eerst heeft gedaan, is Loggen enthousiast. 'Je ziet dat mensen verder gaan kijken dan alleen datgene waar ze zelf mee bezig zijn. Er ontstaat een community. Dat is ook wat je wilt als Waddenfonds. Je wilt faciliteren. Het initiatief en de draagkracht moeten bij de gemeenschap liggen. Dan heeft het project de meeste kans van slagen.'

WILLEMSOORD, POORT NAAR DE WADDENZEE

Willemsoord, de voormalige scheeps- en onderhoudswerf van de marine in Den Helder, heeft de afgelopen jaren een metamorfose ondergaan. De werf is tegenwoordig een belangrijke toeristische trekpleister voor de stad. Daarnaast is de haven letterlijk de poort naar de Wadden.

‘Het aanzicht van Den Helder is enorm verbeterd. Als je nu aan komt rijden, liggen er prachtige museale schepen in de haven. Het terrein heeft onder meer een theater, horecavoorzieningen en een museum gekregen. Er is een scheepstimmerwerf en museale schepen kunnen bezocht worden’, zo vertelt Maaïke Carlebur, projectleider Zeestad.

Een belangrijk project dat met de steun van het Waddenfonds tot stand komt, is de restauratie van de Boerenverdrietkeersluis. De sluis is ca. 200 jaar oud en een Rijksmonument. In 2014 is gestart met de restauratie. Om dit goed te kunnen doen en wanden en vloeren goed te kunnen inspecteren is een bouwkuip gemaakt. Als het water terug is, kunnen de deuren terug worden ingehangen. Daarna worden de kades aangeheeld en worden de bewegingswerken geïnstalleerd. Als de sluis klaar is, kan de haven van Willemsoord als getijdenhaven worden gebruikt. Immers met het afsluiten van het Boerenverdriet kan de Zeedoksluis in de zomerperiode veel open staan, waardoor het aantrekkelijk wordt om vanuit Willemsoord (Den Helder) de zee op te varen of juist Den Helder te gebruiken als aankomsthaven voor zeereizen.

Op dit moment wordt een aantal museale schepen omgebouwd tot kleinschalige overnachtingslocaties. Carlebur: ‘Het is voor een stad als Den Helder natuurlijk mooi als je overnachtingen op het water aan kunt bieden. Dan beleef je de stad optimaal.’ Al deze veranderingen en verbeteringen van het havengebied dragen bij aan de levendigheid in de stad. Carlebur: ‘Den Helder wordt steeds interessanter voor de toerist. Ook voor mensen die met hun boot komen, of voor toeristen die de boot nemen naar Texel en een dagje langer blijven.’

GRAANREPUBLIC 2.0

In het Oostgroningse Bad Nieuweschans wordt op dit moment hard gewerkt aan de verbouwing van de voormalige locomotiefwerkplaats uit 1877. Deze zomer wordt daar de Graanrepubliek 2.0 geopend. In het gebouw zitten bedrijven die van een diversiteit aan granen uit de regio onder andere bier, brood, pasta, haverhout, muesli en jenever maken. Het Waddenfonds heeft 458 duizend euro bijgedragen aan het initiatief.

Een van de drijvende krachten achter het project is landbouwkundige Peter Brul. De afgelopen decennia zag hij steeds meer graansoorten van het boerenland van Groningen verdwijnen. Het graan dat geteeld werd, was veelal bedoeld voor veevoer. 'Zonde, want daarmee verdwijnt de diversiteit in het landschap en ook de verbinding tussen de landbouw om ons heen en het voedsel dat we dagelijks eten. Maar door vraag te creëren naar bijzondere soorten zoals biologische luzerne, oliezaden, peulvruchten, spelt en emmer willen boeren het best gaan verbouwen. Zeker als ze daar een goede prijs voor krijgen.'

Publiekstrekker

Brul richtte met een aantal enthousiaste ondernemers de Coöperatieve vereniging van ondernemers De Graanrepubliek 2.0 op. In het boek van Frank Westerman werd de Dollardpolders met de zware klei in het Oldambt de graanrepubliek genoemd. In de voormalige locomotiefwerkplaats komt een mouterij, een brouwerij, een distilleerderij, een pastaproductent, een vlokken- en muesli-makerij, een bakkerij, een winkel en een horecabedrijf. Omdat achter de bedrijven een galerij loopt, kunnen bezoekers alle productieprocessen volgen. Ook zijn er wandelroutes in de omgeving die langs de velden voeren waar alle – deels bijzondere – graansoorten worden verbouwd.

Het complete project moet zowel de economische als ecologische positie van het gebied versterken. Brul: 'Dit concept moet zowel een laboratoriumfunctie krijgen als ook een toeristische trekpleister worden. Consumenten krijgen steeds meer interesse in voeding en ze willen graag weten hoe en waar het geproduceerd is. Dat inzicht willen wij bieden, inclusief de mooie tochten door het Groninger land. Ook zetten we in op educatie. Voor het onderwijs is dit een leuk en leerzaam uitje. En door het weer opnieuw telen van de bijzondere granen, wordt de diversiteit van de gewassen groter en blijft het open landschap van Groningen behouden.'

INNOVATIE IN OLIEBESTRIJDING IN HAVEN HARLINGEN

De FORU en de Wadcrawler. Het zijn twee innovaties als het gaat om opruimen van bijvoorbeeld olie in ondiep water zoals de Waddenzee. Ze zijn beide ontwikkeld in de haven van Harlingen, met steun van het Waddenfonds. De FORU en de Wadcrawler zijn ontwikkeld door ondernemers met liefde en passie voor hun werk en de Waddenzee, het kwetsbare gebied waar ze aan het werk zijn.

André Borsch is eigenaar van bergingsbedrijf BDS in Harlingen. Bij een calamiteit op de Waddenzee (van Den Helder tot Delfzijl) is hij met zijn ploeg binnen een paar uur aanwezig om te helpen. Dat kan gaan om een schip dat zinkt, het opruimen van olie of andere calamiteiten. Probleem op het Wad is de waterstand. Bij eb (en ook bij vloed) kun je lang niet overal komen met de traditionele vaartuigen. Daarom is de Wadcrawler ontwikkeld. Het amfibievoertuig (het kan varen en rijden) kan bij laag water en zelfs bij droogte ingezet worden op het Wad. Rijkswaterstaat heeft net weer een contract afgesloten voor de komende jaren. 'De Wadcrawler kan in ondiep water olie van het water halen, maar kan ook ingezet worden om het gras op de kwelders te maaien. Het is echt een multifunctioneel voertuig', aldus Morsch.

Zijn buurman, Bert Sibinga, ontwikkelde met zijn bedrijf de FORU. De FORU, die het uiterlijk heeft van een enorme dobber, kan via geavanceerde techniek olie van het oppervlaktewater scheiden. De FORU is er in verschillende afmetingen en wordt inmiddels al in de praktijk gebruikt. Bert Sibinga: 'In mei 2017 is het eerste exemplaar in gebruik genomen. Er is veel belangstelling voor, ook in het buitenland. Rijkswaterstaat heeft hem bijvoorbeeld meegenomen naar een beurs in Londen. Daar was ook veel belangstelling. De FORU is namelijk relatief eenvoudig in te zetten en er wordt snel resultaat geboekt. En dat wil je bij een verontreiniging op het oppervlaktewater.' Ook tijdens oefeningen op het Nederlandse Wad waren de reacties goed. 'Je kunt de FORU ook inzetten in combinatie met de Wadcrawler. Dan kun je heel effectief een vervuiling bestrijden', zo besluit Bert Sibinga.

5 Bijdragen projecten aan doelen Waddenfonds

In het najaar van 2016 is het Investeringskader Waddengebied 2016 – 2026 vastgesteld door Provinciale Staten van de provincies Fryslân, Groningen en Noord-Holland. De drie waddenprovincies willen de komende tien jaar € 150 miljoen uit het Waddenfonds inzetten voor het aanjagen van investeringen in zes grote opgaven in het Waddengebied. Op deze manier willen de provincies specifieke problemen oplossen en bijdragen aan een verdere ecologische en duurzame economische ontwikkeling van het waddengebied. De € 150 miljoen uit het Waddenfonds wordt ingezet voor projecten die passen in een of meer van de volgende zes majeure opgaven:

1. Waddenzee;
2. Havenontwikkeling en natuurverbetering;
3. Het versterken en vermarkten van werelderfgoed;
4. Vitale kust en Afsluitdijk;
5. Eems-Dollard gebied in balans;
6. Eilanden op eigen kracht.

5.1 KENNISHUISHOUDING

De Waddenacademie speelt een agenderende, programmerende en informerende rol bij het onderzoek in de Waddenregio. Er zijn vijf onderzoeksgebieden: klimaatwetenschappen, ecologie, geologie, economie en sociaal-culturele onderwerpen. Het werkprogramma van de Waddenacademie richt zich op het realiseren van het vierde hoofddoel van het Waddenfonds, namelijk 'het ontwikkelen van een duurzame kennishuishouding van het Waddengebied'. Uit het vierde hoofddoel van het Waddenfonds, volgen drie kerntaken voor de Waddenacademie:

1. Het identificeren van domeinoverstijgende kennisleemtes voor de duurzame ontwikkeling van het waddengebied en het formuleren van voor het waddengebied relevante onderzoeksvragen (agenderen);
2. Het bevorderen van een samenhangende onderzoeksprogrammering op regionaal, nationaal en internationaal niveau (programmeren);
3. Het bevorderen van informatievoorziening en kennisuitwisseling in en tussen de kenniswereld, overheid, bedrijfsleven en maatschappelijke organisatie (informereren).

De Waddenacademie ontvangt jaarlijks een budgetsubsidie van het Waddenfonds. De verleende subsidie bedroeg in 2017 maximaal 1,2 miljoen euro op basis van het door het dagelijks bestuur van het Waddenfonds goedgekeurde werkprogramma 2017 van de Waddenacademie. Dit werkprogramma voorziet voor een belangrijk deel in de inzet van kennis voor het Waddenfonds.

In 2017 zijn door de Waddenacademie op verzoek van het Waddenfonds twee adviezen uitgebracht:

1. Systematiek voor de bescherming van sublitorale natuur in de Waddenzee- perspectieven voor het Convenant Viswad.
2. Contouren Monitoringplan Eems-Dollard 2050

Op 18 december 2017 heeft het dagelijks bestuur het werkprogramma 2018 van de Waddenacademie beoordeeld en een subsidieverleningbeschikking afgegeven voor 2018.

5.2 VERHOUDING ECOLOGIE/ECONOMIE

Het dagelijks bestuur van het Waddenfonds stuurt sinds de decentralisatie met subsidieplafonds per openstellingsperiode op artikel 3 uit het bestuursakkoord: "De gelijke verdeling van de middelen aan het einde van de periode (2026) uit het Waddenfonds tussen duurzame economie en ecologie wordt in stand gehouden". In 2017 levert dat het volgende beeld op:

BESCHIKBARE BUDGETTEN

SUBSIDIEPLAFONDS VERDEELD NAAR:	ECOLOGIE	ECONOMIE
2012/2013	45%	55%
2014	52%	48%
2015	40%	60%
2016	0%	100%
2017	35%	65%
gemiddeld vanaf 2012 tot heden	34%	66%

De subsidieplafonds zijn in het jaar van openstelling opgenomen, de daadwerkelijke verlening van subsidie kan later zijn. De brede openstelling 2017/ nr. 2 is voorlopig als 50/50 verdeeld. Na verlening kan deze verhouding echter anders liggen.

VERLEENDE SUBSIDIES

VERLEENDE SUBSIDIE VERDEELD NAAR:	ECOLOGIE	ECONOMIE
2013	50%	50%
2014	69%	31%
2015	75%	25%
2016	11%	89%
2017	28%	72%
gemiddeld vanaf 2012 tot heden	51%	49%

In bovenstaand overzicht zijn ook de grote/majeure projecten meegenomen.

VASTGESTELDE SUBSIDIES

SUBSIDIEVASTSTELLINGEN VERDEELD NAAR:	ECOLOGIE	ECONOMIE
2013	81%	19%
2014	20%	80%
2015	76%	24%
2016	49%	51%
2017	43%	57%
gemiddeld vanaf 2012 tot heden	54%	46%

6 Organisatie en uitvoering

In mei/juni 2012 hebben Provinciale Staten van de provincies Fryslân, Groningen en Noord-Holland besloten tot het instellen van het openbaar lichaam Waddenfonds op basis van een gemeenschappelijke regeling.

DAGELIJKS BESTUUR EN ALGEMEEN BESTUUR

Het dagelijks bestuur van het Waddenfonds bestaat uit drie leden, die eveneens gedeputeerde zijn in de eigen Waddenprovincie. Het algemeen bestuur heeft negen leden. Naast de drie gedeputeerden zijn vanuit Fryslân, Groningen en Noord-Holland twee leden van Provinciale Staten afgevaardigd. Voor elk van de bestuursleden is een plaatsvervanger aangewezen. Het algemeen bestuur is als volgt samengesteld:

SAMENSTELLING ALGEMEEN BESTUUR IN 2017		
Dhr. H. Staghouwer	Gedeputeerde (ook lid dagelijks bestuur WF), voorzitter	Provincie Groningen
Dhr. K. Kielstra	Gedeputeerde (ook lid dagelijks bestuur WF)	Provincie Fryslân
Dhr. C. J. Loggen	Gedeputeerde (ook lid dagelijks bestuur WF)	Provincie Noord-Holland
Dhr. M. de Roo (tot 05-09- 2017)	Lid Provinciale Staten	Provincie Fryslân
Dhr. P. Kraaima	Lid Provinciale Staten	Provincie Fryslân
Dhr. T. Voigt (vanaf 20-12-2017)	Lid Provinciale Staten	Provincie Fryslân
Dhr. J.K. Star	Lid Provinciale Staten	Provincie Groningen
Dhr. H. Miedema	Lid Provinciale Staten	Provincie Groningen
Dhr. W. Bakker	Lid Provinciale Staten	Provincie Noord-Holland
Mw. E.A.S. Rommel	Lid Provinciale Staten	Provincie Noord-Holland

Uitvoeringsorganisatie

Ter ondersteuning van het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur van het Waddenfonds is medio 2012 een kleine uitvoeringsorganisatie ingericht. Daarnaast vindt inhuur plaats voor de beheerfunctie.

Commissie Kwaliteitstoetsing Waddenfonds

Het algemeen bestuur van het Waddenfonds heeft de Commissie Kwaliteitstoetsing Waddenfonds ingesteld. Deze commissie bestaat uit onafhankelijke deskundigen op het terrein van economie, ecologie, energie, toerisme, landschap en cultuurhistorie, bestuurlijk- en bedrijfsmatige processen en controling & accountancy. De adviescommissie adviseert het bestuur van de gemeenschappelijke regeling over:

- ~ het ontwerp-Uitvoeringskader, het ontwerp-Uitvoeringsprogramma en het ontwerp Jaarverslag;
- ~ de monitoring en periodieke evaluatie van het beheer van het Waddenfonds en de besteding van de middelen ten laste van dit fonds;

En voorts adviseert de commissie gevraagd en ongevraagd over alle aangelegenheden die het Waddenfonds betreffen. De adviezen die de Commissie in 2017 heeft uitgebracht kunt u downloaden vanaf de website www.waddenfonds.nl.

Adviescommissie rechtsbescherming Waddenfonds

Ten behoeve van de behandeling van bezwaarschriften en klachten heeft het algemeen bestuur van het Waddenfonds de Adviescommissie rechtsbescherming Waddenfonds ingesteld. Deze adviescommissie bestaat uit een voorzitter en ten minste twee leden, die geen deel uitmaken van of werkzaam zijn onder verantwoordelijkheid van de deelnemers aan, dan wel het bestuur van de gemeenschappelijke regeling.

7 Beheer en controle

7.1 BEHEERORGANISATIE

De werkzaamheden van de beheerorganisatie zijn verdeeld in de volgende drie hoofdtaken:

1. Beoordeling van subsidieaanvragen;
2. Beheer van subsidieprojecten en programma's;
3. Ondersteuning van de uitvoeringsorganisatie en de directeur van het Waddenfonds.

Bij de beoordeling van de aanvragen gaat het primair om de vraag of de projecten voldoen aan alle geldende subsidiecriteria en wet- en regelgeving. De uitkomsten van deze technische toets worden vastgelegd in een beoordeling-schecklist. Daarnaast maakt de programmaregisseur een inhoudelijke toets. Deze twee toetsen vormen de basis voor het beleidsadvies van de directeur, dat wordt aangeboden aan het dagelijks bestuur.

In de fase waarin subsidies zijn toegekend en de projecten van start zijn gegaan, is het van groot belang om goed te monitoren of het project conform de gestelde voorwaarden wordt uitgevoerd. Ieder jaar dienen subsidieontvangers daartoe minimaal één voortgangsrapportage in. Op die manier doen zij verslag van hun activiteiten en kunnen zij nieuwe financiële voorschotten aanvragen op basis van gerealiseerde doelen. Daarnaast vinden op reguliere basis startgesprekken, voortgangsgesprekken en locatiebezoeken plaats.

De beheerorganisatie ondersteunt daarnaast de directeur en de programmaregisseurs met kennis en expertise. Het gaat dan over advies voor complexe subsidietechnische en juridische zaken en toetsing van het beleid aan diverse (Europese) regelgeving. Ook ondersteunt de beheerorganisatie de uitvoeringsorganisatie bij bezwaarprocedures en verzoeken in het kader van de Wet Openbaarheid Bestuur (WOB).

Bezwaar en beroep

Een belanghebbende kan bezwaar maken tegen een besluit van het bestuur van het Waddenfonds. Daarnaast kan een ieder een klacht indienen over de wijze waarop een bestuursorgaan zich jegens hem of een ander heeft gedragen. Voor de advisering over bezwaarschriften en klachten heeft het bestuur een onafhankelijke adviescommissie ingesteld. Standaardprocedure is dat het Waddenfonds altijd eerst via een minnelijke weg tot een oplossing probeert te komen. In 2017 zijn zes bezwaarschriften ingediend en zijn geen klachten ontvangen. Alle ingediende bezwaarschriften hadden betrekking op subsidieverstrekking. In vijf gevallen, waarin geen subsidie werd verleend,

zijn de bezwaarschriften ingetrokken na overleg met vertegenwoordigers van het Waddenfonds. Eind 2017 is nog één bezwaar in behandeling waarvoor begin 2018 de hoorzitting staat gepland.

Verzoeken Wet Openbaarheid Bestuur (WOB)

In 2017 zijn twee WOB verzoeken ingediend bij het Waddenfonds. Eén formeel WOB verzoek is formeel (en binnen de wettelijke termijn) afgehandeld. Het andere WOB verzoek betrof een verzoek “om informatie” en is via de mail afgehandeld.

7.2 CONTROLE

Eind 2017 heeft het Waddenfonds 112 projecten in beheer. Daarvan hebben 31 projecten een einddatum in 2017. De daadwerkelijke afrekening van deze projecten loopt door in 2018. In 2017 zijn negentig voortgangs- of tussen-rapportages ontvangen en behandeld. De achterstand die de beheerorganisatie had, is weggewerkt. Naar schatting leidt ongeveer een derde van deze tussen-rapportages tot kleine of grote wijzigingen in de uitvoering van een project. In totaal zijn zestig verzoeken tot een voorschot en eindbetalingen behandeld, voor totaal ruim € 20 miljoen.

In 2017 zijn 48 wijzigingsverzoeken ontvangen en behandeld. Uiteenlopend van kleine administratieve wijzigingen tot wijzigingen in looptijd of over een vervangende output die aan het dagelijks bestuur zijn voorgelegd. Omdat het Waddenfonds als ontwikkelings- en investeringsfonds vaak bewust in een vroeg stadium subsidie verleent, komt het geregeld voor dat de looptijd van een project moet worden verlengd of dat projecten anderszins moeten worden gewijzigd. De beheerorganisatie beoordeelt de wijzigingen op twee hoofdvoorwaarden.

- ~ de mate waarin de subsidieontvanger wijzigingen heeft kunnen of moeten voorzien;
- ~ en de mate waarin hij daar invloed op kan uitoefenen.

De beheerorganisatie probeert de uitvoeringsrisico's vooral vroegtijdig te herkennen. Dit doet zij door een actief contact te zoeken en te houden met de subsidieontvangers. De beheerorganisatie vraagt naar voortgangsrapportages, voert voortgang- en voorlichtingsgesprekken en heeft veelvuldig telefonisch contact. Op die manier lukt het de uitvoerings- en vooral financiële risico's voor het Waddenfonds beperkt te houden. Het komt voor dat een subsidie lager moet worden vastgesteld of zelfs moet worden ingetrokken. Deze besluiten legt de beheerorganisatie voor aan de directeur en het dagelijks bestuur van het Waddenfonds.

In 2017 heeft de beheerorganisatie ruim tweehonderd keer telefonisch en ongeveer even zoveel keer per e-mail contact gehad over voortgang, tussenrapportages en betalingen, vaststellingen en andere vragen. Er zijn tientallen gesprekken gevoerd, zowel op locatie als op kantoor. Er zijn dertien locatiebezoeken afgelegd en met de verleende projecten is een startgesprek gevoerd, deels op locatie.

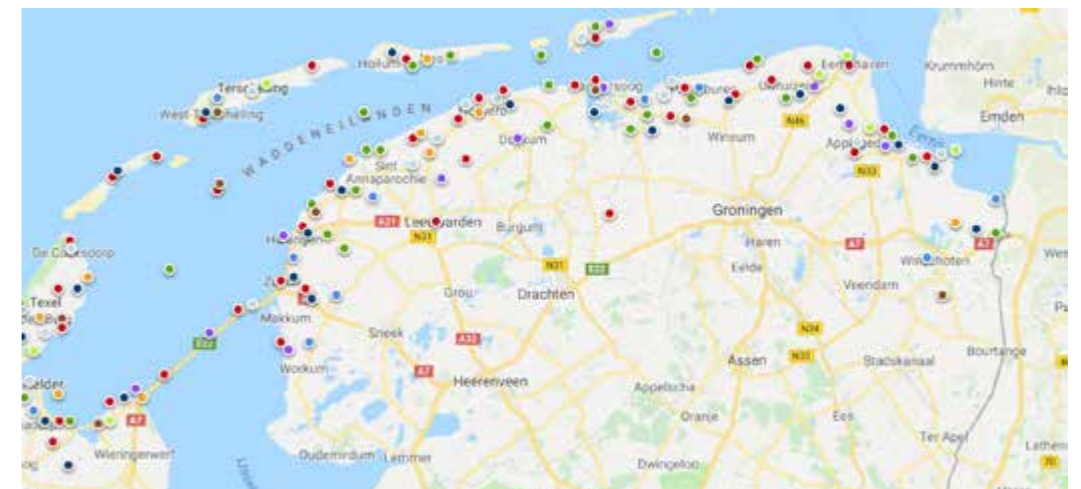
In de voorlichtingstrajecten naar nieuwe aanvraagrondes en openstellingen is de beheerorganisatie nauw betrokken. De medewerkers geven voorlichting over diverse subsidietechnische en projectmatige onderwerpen en schuiven aan bij voorlichtingsgesprekken met programmaregisseurs om diverse nationale en Europese regelgeving nader toe te lichten.

8 Voorlichting en publiciteit

De professionalisering van de communicatie heeft in 2017 verder handen en voeten gekregen. De ontwikkeling van een Geografisch Informatie Systeem (GIS) voor de website is in volle gang. Ook is er veel energie gestoken in de communicatie voor de nieuwe subsidieregeling, die in december 2017 gestart is.

Website

Het afgelopen jaar is gewerkt aan de verdere uitbouw van de website. Zo is er gestart met de ontwikkeling van een Geografisch Informatie Systeem (GIS). Op een geografische kaart van het waddengebied toont het GIS op de site de locaties van alle projecten, die met een subsidie van het Waddenfonds worden gerealiseerd. De bezoekers van de site kunnen zo op een toegankelijke en snelle wijze informatie krijgen over de ruim tweehonderd projecten, waar het Waddenfonds in heeft geïnvesteerd. De implementatie van het GIS op de website is in het vroege voorjaar van 2018 voorzien.

Informatiebijeenkomsten

Het Waddenfonds heeft de ambitie om bedrijven, maatschappelijke organisaties en lokale overheden in een vroeg stadium uitgebreid te informeren over nieuwe subsidieregelingen. In het najaar van 2017 zijn daarom drie informatiebijeenkomsten georganiseerd voor de nieuwe subsidieregeling, die het Waddenfonds halverwege december gestart is voor alle acht thema's. In de aanloop naar deze brede openstelling is er veel publiciteit gegenereerd (nieuwsbrief, persbericht, advertentiecampagne in regionale dag- en weekbladen) rond de nieuwe subsidieregeling en de bijeenkomsten. Begin november hebben meer dan 160 geïnteresseerden de drie bijeenkomsten in Noord-Holland (Hippolytushoef), Fryslân (Dokkum) en Groningen (Leegkerk) bezocht. Naast algemene informatie,

was er de mogelijkheid voor belangstellenden om in een speeddate specifiek over de eigen projecten door te praten met vertegenwoordigers van het Waddenfonds. De reacties van de belangstellenden op de voorlichtingssessies waren overwegend zeer positief.

Nieuwsbrief

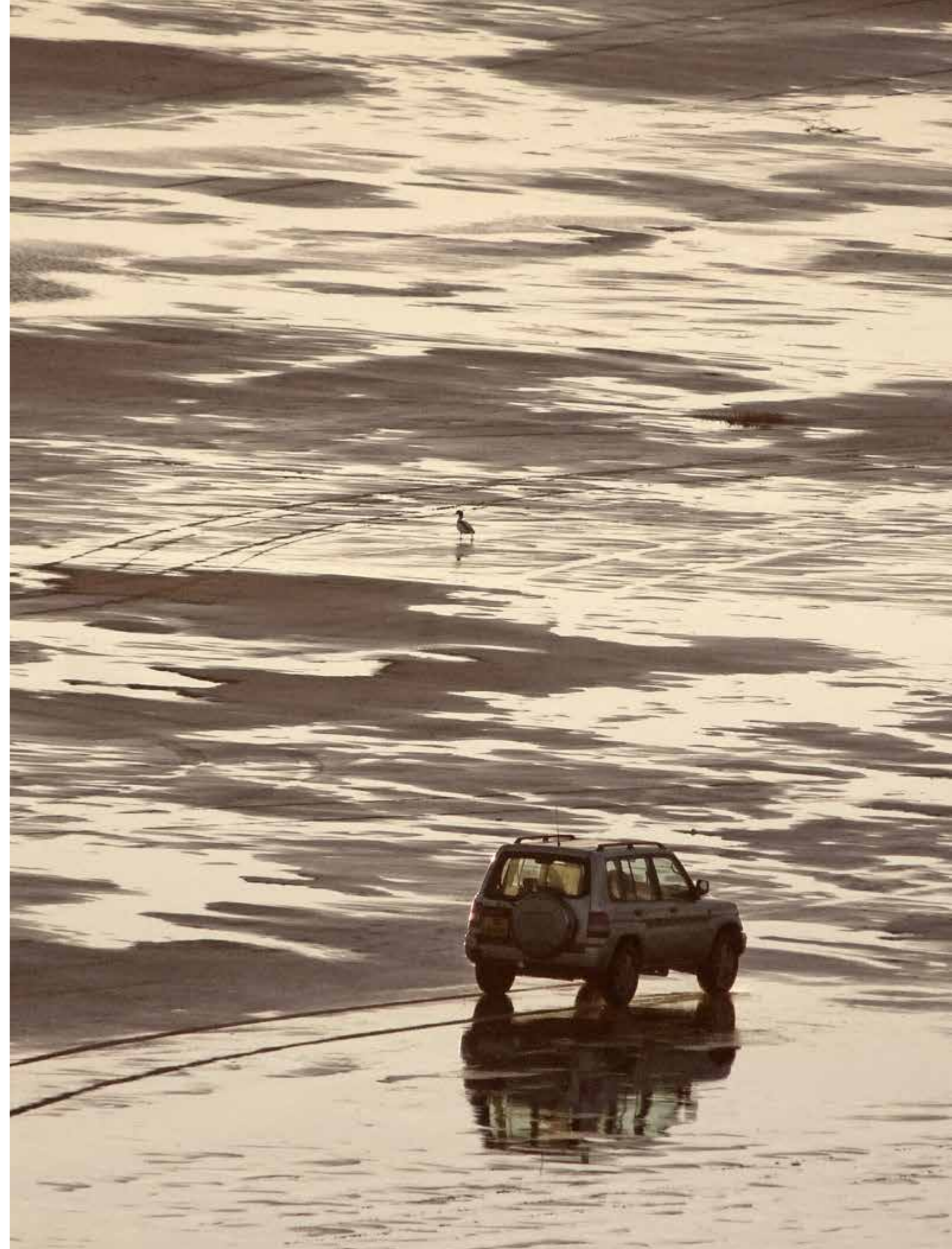
De digitale nieuwsbrief was ook het afgelopen jaar een belangrijk communicatiemiddel om stakeholders, marktpartijen en overheden te informeren over subsidieregelingen en beleidsontwikkelingen bij het Waddenfonds. Uit het digitale registratiesysteem blijkt dat de abonnees de nieuwsbrieven van het Waddenfonds goed lezen.

Free publicity

Met de verspreiding van persberichten onder regionale, lokale en landelijke media genereert het Waddenfonds met enige regelmaat free publicity. Het beleid is erop gericht om met name de publiciteit te zoeken als melding kan worden gemaakt van nieuwe investeringen van het Waddenfonds in projecten in het Waddengebied.

Waddendag

Het Waddenfonds heeft het afgelopen jaar geen Waddendag georganiseerd. Het jaarlijkse congres, dat traditioneel eind november voor stakeholders en relaties wordt gehouden, is verplaatst naar 17 mei 2018. De locatie voor de Waddendag volgend jaar is Leeuwarden, in 2018 Culturele Hoofdstad van Europa. Het congres wordt dan gecombineerd met de trilaterale regeringsconferentie van de drie Waddenzeelanden Duitsland, Denemarken en Nederland. Regeringsdelegaties van de drie landen komen een dag later eveneens in Leeuwarden bijeen om voor de komende vier jaar nieuwe internationale afspraken te maken over de Waddenzee. De organisatie van de Waddendag zal dit jaar een co-productie zijn van de drie waddenprovincies, de Waddenacademie, het Regiecollege Waddengebied en het Waddenfonds.

COLOFON

Tekst Ingrid Spijkers, Wij van PS

Statistieken Jeroen van Dongen, Waddenfonds

Fotografie Henry Drost, Joachim de Ruyter, Henri Vos

Vormgeving Monique Vogelsang